

Handläggare
Johanna Hedberg Nilsson
Telefon: 0850812196

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
23 september 2021

Remiss av Mer relevant än någonsin. Biblioteksplan för Stockholms stad 2022-2025

Svar på remiss från kommunstyrelsen KS 2021/850

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått *Mer relevant än någonsin – biblioteksplan 2022-2025* för yttrande. Med utgångspunkt i Vision 2040 och förslag på fem strategiska förflyttningar pekar planen ut riktningen för biblioteksverksamheten under den kommande fyraårsperioden.

Förvaltningen är överlag positiv till den nya biblioteksplanen som är fint illustrerad och innehåller tilltalande citat och exempel. De strategiska förflyttningarna är relevanta och speglar samhällets utveckling. Dock saknar förvaltningen en tydlig koppling mellan de strategiska förflyttningarna och de prioriterade grupperna som anges i bibliotekslagen. Förvaltningen anser att det behöver tydliggöras vad det är som egentligen ska göras för att underlätta för biblioteksverksamheten, och eventuellt övriga ansvariga, att verkställa planen. Planen skulle också kunna nå ut till fler, som information om vad staden planerar, om den var mer lättläst.

Bakgrund

Kulturförvaltningen har tagit fram *Mer relevant än någonsin – biblioteksplan 2022-2025* som förslag till vägvisare för biblioteksverksamheten under perioden. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till Södermalms stadsdelsnämnd för yttrande senast den 1 oktober 2021.

Ärendet har remitterats till samtliga stadsdelsnämnder, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, stadsledningskontoret, Stockholms stadshus AB, kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor samt Svensk biblioteksörening region Stockholm, Uppsala och Gotland.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab och kansli i samråd med sociala avdelningen och förskoleavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen den 13 september och i pensionärsrådet respektive rådet för funktionshinderfrågor den 14 september 2021.

Ärendet

Enligt bibliotekslag 2013:801 ska alla kommuner och landsting anta planer för sin verksamhet på biblioteksområdet. Kulturförvaltningen har tagit fram *Mer relevant än någonsin – biblioteksplan 2022-2025* som förslag till vägvisare för biblioteksverksamheten under den kommande fyraårsperioden. Planen ersätter *Här är världen större – biblioteksplan 2016-2020* som förlängdes till och med 2021 med anledning av pandemin.

Mer relevant än någonsin – biblioteksplan 2022-2025 pekar ut riktningen för bibliotekets roll i att bidra till en stad som är världsledande i att leva upp till mänskliga rättigheter och barnrätt, där mångfald, innovationer, nytänkande och tillgänglighet är ledord, med utgångspunkt i Vision 2040. Uppdraget formuleras i bibliotekslagen, som också pekar ut prioriterade målgrupper: personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter, personer med annat modersmål än svenska samt barn och ungdomar.

Fem strategiska förflyttningar för biblioteksverksamheten har formats för de kommande åren:

- **Från bokrygg till levande litteratur.**

Med utgångspunkt i att böcker ska leva och inte stanna på hyllan, beskriver planen att samlingen ska lyftas och synliggöras med mötet mellan bok och människa som mål. Nyttjandet av beståndet och den totala utlåningen ska öka markant.

- **Från bibliotekets bestånd till stockholmarnas samling**

I planen beskrivs att stockholmarna är alltmer rörliga och lånar böcker på ett bibliotek men lämnar tillbaka dem på ett annat, och att bibliotekens bestånd därmed i allt högre grad tar formen av en Stockholmsgemensam boksamling. Med en gemensam boksamling finns möjlighet att utveckla andra sätt att låna ut böcker, såsom hemleveranser, samarbeten med andra verksamheter, eller att lyfta fram och levandegöra den fulla potentialen hos stockholmarnas boksamling i det lokala biblioteket. Den strategiska förflyttningen är därför att gå från många lokala biblioteksbestånd till en gemensam boksamling. En biblioteksverksamhet som utgår från ett

Stockholmsgemensamt bestånd ger stockholmarna en bättre och mer jämlik tillgång till samlingarna.

- **Från kopieringsrum till samhällsuppdrag**

Den strategiska förflyttningen har fokus på att säkerställa medborgarservice och demokratisk samhällsvägledning inom biblioteket, samt att utveckla innehållet i takt med förändringar i samhället som har bäring på bibliotekets lagstadgade uppdrag. Till detta hör också samhällsvägledning som exempelvis läxhjälp, juridisk rådgivning och IT-handledning. Detta ska göras genom att bättre använda biblioteksrummet och digitala kanaler för infrastruktur och vägledning, genom rekrytering av nödvändig kompetens och genom samarbete med stadsdelar, näringsliv och civilsamhälle.

- **Från biblioteket mitt i byn till bibliotek i hela staden**

Biblioteket ska enligt denna strategiska förflyttning tydliggöra en ambition att etablera ett nodbibliotek i varje stadsdelsområde, där biblioteksrum och verksamhet formas efter behoven i ett större närområde än det allra mest lokala. Detta ska göras genom att rusta och utveckla större bibliotek som redan idag har ett stort upptagningsområde och genom att skapa nya där det behövs. Det ska även göras genom att öka tillgänglighet och öppettider på de lokala biblioteken, exempelvis genom ”meröppet” och ”förtroendeöppet”, vilket innebär att biblioteket kan användas även utan närvarande personal.

- **Från erbjudande till inbjudande**

Den strategiska förflyttningen avser att gå från ”erbjudandet i fokus” till ”upplevelsen i fokus” genom förbättrade möjligheter till medskapande för bibliotekets användare. Det ska göras genom ett tydligt värdskap och ett välkomnande bemötande, attraktiva och moderna digitala tjänster, trygghetsskapande arbete, nödvändiga rumsliga förbättringar och välkomnande entréer.

Mer relevant än någonsin – biblioteksplan 2022-2025 bygger på en bred datainsamling där användare, icke-användare, medarbetare, samarbetspartners och andra samhällsaktörer har deltagit.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen är överlag positiv till den nya biblioteksplanen, och anser att de föreslagna strategiska förflyttningarna är relevanta och speglar samhällets utveckling. Planen är fint illustrerad och innehåller tilltalande citat och exempel.

Ansatsen i planen är visionär och anger riktningen in i framtiden. Förvaltningen anser att det behöver tydliggöras vad det är som

egentligen ska göras för att underlätta för biblioteksverksamheten, och eventuellt övriga ansvariga, att verkställa planen. Om detta fina material är tänkt att kunna läsas av fler, såsom samarbetsparter och medborgare, även de prioriterade målgrupperna, bör det vara mer lättläst.

Även om planen lyfter att de strategiska förflyttningarna är tänkta som riktningar som sedan ska konkretiseras i verksamhetsplaner och strukturplan saknar förvaltningen en tydlig koppling till många av de prioriterade grupperna som anges i bibliotekslagen. En fråga som lyfts inom förvaltningen är hur man når ut till målgruppen funktionshindrade och hur kontaktytan anpassas när tjänsterna blir allt mer digitala, vilket kan vara en utmaning för målgruppen. En annan fråga gäller målgruppen nyanlända och hur dessa ska nås utöver språkstöd och läxhjälp.

Planen lyfter barns perspektiv och upplevelser på ett fint och konkret sätt genom citat och exempel. Fokus på barns rättigheter och vikten av att främja språkutveckling och uppmuntra till läsning, genom att bland annat erbjuda litteratur utifrån barnens behov och förutsättningar, framgår tydligt. Planen tar upp att samverkan mellan biblioteken och stadens förskolor under lång tid har visat sig framgångsrik och viktig för att stimulera läsning hos barn. Bibliotekets uppdrag gentemot förskolan är bland annat att erbjuda ett brett utbud av litteratur och att fungera som stöd i förskolornas läs- och språkstimulerande arbete. Förvaltningens kommunala förskolor har ett väl upparbetat samarbete med stadsbiblioteken om utbud av litteratur och läsfrämjande aktiviteter. Även stadsdelsområdets parklekar och öppna förskolan har ett utvecklat samarbete, med till exempel högläsning och bokpåsar.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Emma Liljenberg
Avdelningschef

Södermalms stadsdelsförvaltning
Stadsdelsdirektörens stab och kansli

Virkesvägen 3
Box 90 185
120 22 Stockholm
Växel 08-508-12-000
Fax
soder@stockholm.se
stockholm.se

Bilagor

1. Mer relevant än någonsin – Biblioteksplan 2022-2025

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2021-09-01
Emma Liljenberg, Avdelningschef	2021-09-01